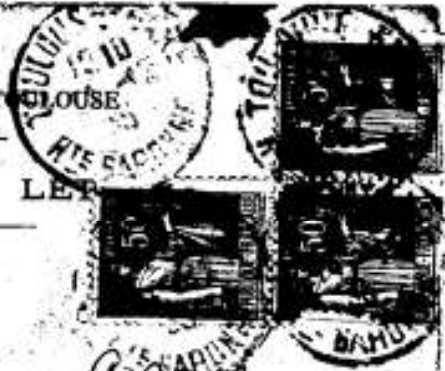

UNIVERSITÉ DE TOULOUSE
FACULTÉ DES LETTRES

L. Tomas Gares

avocat

Corts Catalanes 658 ²⁰⁷

Barcelona

Espagne

UNIVERSITÉ
DE TOULOUSE
FACULTÉ
des LETTRES

"diverches"

12 x 25

Estimat amic,

Enri o Barcelona el divendres

que ve. Hi aniré

probablement dins la nit,

perquè s'agirà de Tolosa

a 1 hora de la tarda amb

la família que va a illa, i s'

Clar que no podré arribar
abans de noua nit. Baysa
a l'hotel Marina que és
prop de l'estació i en farà una
visita el dijous el matí, i
a deu places.

Afectuosament

José P. G. G.

El servei de coneixença,
requereix el treball com
un registre.

17 ABRIL 1949
PASQUES

L'AIRE DEL RIBERAL

PRIMAVERA
1949
Nº 2: 10 Fr.

EL ROSSELLO A TOLOSA

Publicació trimestral de la Societat: Union Catalane Roussillonnaise de Toulouse

L'HOME DE LA PRIMAVERA

El poeta que canta la primavera és un desgraciat, perquè no reeixirà mai a encaptivar la primavera, una jove doneta que ara canja seguda en la rama i ara s'enfila al damunt d'una roca.

Tu records aquell home dels Escatellers? Era un home petit, vestit de pellingots que havien atrapat el color de la terra. Més lluny hi havia a l'estaca una barra pentinada pel argelenc, coberta l'esquena amb una sarria eslligarada. El gos que seguia — el fero — demostrava igual pobresa. Les tres criatures venien lligades per una mateixa nota de humilitat. Hom sentia que compartien una vida igual. No m'hi vaig aturar massa. I bé, mai ho diries, aquell home portava un secret: era l'home de la primavera.

Ara t'ho puc assegurar perquè l'he vist altra vegada, i li he pogut fer converses, i vet aquí l'explicació. Prou coneixes el caminot de les canals. N'ho hi ha persona que no s'hi trobi cor-presa. Segueix doncs aquell caminot, quan veig allí, sota el cobert de la rama, un home petit que caminava amb un fuscó i una corda que li penjava del braç.

Aviat l'havia desconegut, i vet aquí que s'arrima honestament, per me fer pas, palpant en el marge. Era ell, l'home dels Escatellers. Jo el voldria pistar amb sa cara d'altre temps. El pei li elcía de les orelles i de les naris. Li puntejava a les cordes de la gargamella com les agulles d'un coixinet de far puntes. Li cobria cada galta d'un tofoll moiel com un nu de cardina. I del cosot una brossa destenyida i repugnant baixava a l'espall. Quins rarsos d'home! Petit i acosegat com era, els calsois de burell li fregaven les esparanyes de corda, i colcigava la terra a la manera del bou que té temps i paciència. Ara cal dir que els ulls ho esmenaven tot, perquè en aquesta cara graciosa, tallada d'esquerdes i crollis, sota el ram de les cilles, llueix com una perla.

Fou el primer en lligar conversa.

— « Anu pel reparo, fa? Aquí, a les canals, és a l'abric del ventoler. »

De bon principi, com l'havia deixat passar davant, no li podia seguir l'enraonament. La fressa de les canals se li enduta les paraules. Més, per cortesia, me deixà el pas altra vegada, i així el podia dir millor.

Enseguir un boquerol i fer-li companyia, no és altre el vet del poeta quan ve pel marge primavera. Si el poeta i el boquerol van junts, l'encantada del boc s'aplega amb ella i murmura amb la veu engorjada dels ocellots.

— « És ara, deia, que s'alegraran merles i rossinyols. Quan eri petit i que anava a regar, m'hi entrava, era un goig d'oir els rossinyols. Tot s'estava callat, més ells tenien el mostroge dels beans. »

L'home s'aturava, recordant sa joventut, i posava no sé quines manyagues en sa veu rogolosa. Per contrefer el músic, avançava la Bengota a freo de llavi, entre les dents, i entrava una claror resquillava de sos ulls petits. Així, tot comint, passavam la palanca mig-

coberta de tuire per seguir la tira amunt de la canal. En trobar aquells cirerers selvatges que deixen una estesa de fruita pensada a terra, l'Andreu' repetia la dita:

— « Aviat s'enrojiran les cireretes. Els ocells seran contents. Ja s'hi regalaran pelicotant i becarreiant amb un tirit-tirit! »

Nardissa avall, sota les figures que han medrat a la fresca, rajava la font que no té nom. N'hi va haver prou per suscitar el tema de les fonts, tan usual entre la gent pagesa. Més fins era per l'Andreu la font de les Amorettes. Jo, al contrari, li sostenia que la font de les Amorettes no és més que un bassal. Les besties de llana hi trepitjen tot entorn. I més encara, un capbou que baixa de flor d'alguas, remingoleiant la cía sempre que hom s'hi acota, una aranya de les grogués que dança esparverada en son telar, un bri d'herba moventis que fa descoure una bolva d'aire, i tal vegada alguna salamandra, tot això són coses ben naturals i criatures de Déu, més que us espanten la set.

No sé si el vaig convencer. El cert és que, deixant les albanances de l'igles, l'Andreu feu girar la conversa sobre la beguda que la fa verdojar. Ell demanava noves de l'absentia. N'era privit de prou temps i aquest problema l'atormentava.

Quan el vi anava « cara », gran goig per ell de comprar una botella d'absentia. I li havia durat prou temps, perquè no barrejava unes poques gotetes amb aigua per passar el jornal.

Bon Andreu, ja ho coneixia que feia penitència i que se faltava la rajada del vi. Altre temps, la bota cantava per tot hom, pel digne senyor rector com pels pobres espollots que tenen la casa al cimbori del poble. Era el temps de les figures seques, el temps de les tartanes, dels forces d'all i de ceba, i Déu sap quan tornà.

Bon home, hagubé tingut una borratxa a la mà, hauria raliat com el rei dels ocells. Però no tinc la segurança, petit i acosegat com era, amb sos calsois decalguts, l'Andreu era l'home de la primavera.

En aquella hora i mentre enraonava no me n'havia fet càrrec. Més bon punt l'havia deixat vora el conreu, no me podia antroure de tal pensament. Per més que seguís endavant, ja no trobava un altre Andreu. A l'ombra d'un casot hi havia un treballador allargat que m'girava la cara al meu pas. Més amunt, on començen les gúries, un altre rabonaire s'estava cap-jup, l'esquena doblegada damunt d'un clot de vinya, i dos cans ajagats, les orelles caigudes, m'alçaven els ulls, com si fos l'estiu ben entrat. No sé quina contrarietat m'afigia.

Tornant pel mateix camí, no vaig tenir esma de baixar a la font. L'Andreu ja no hi era. Aquell home, mal-carat com una rata, s'havia endut la primavera. Així tu ho sabràs i d'ací en davant no faràs memòria. La primavera no és sempre una joventut. De vegades, la primavera es senzillament l'Andreu.

Joseph-Sebastià FONS.

Anunciament de Pasques

Tots els camins de l'hivern menen a Pasques que és el coronament de puresa dels aires, de la terra i dels cors.

L'armetler que floreix anyala el primer caminet d'esperança. La seva blanchor, dins la mirada fosca del boc, recorda la bandereta del Ressuscitat damunt de la llosa sepulcral.

Aquests camins s'agarrarien pel temps com els senders per la garriga. Abans d'arribar a Pasques, te caldrà llargues estones per els resseguir. Apropita de les clarumants l'obliga de cercar la pau de la ciutat, acorda el teu pensament amb la dansa de l'espantall sobre dels recs de pèsols primerencs que compassa tota una música de pianols.

Contra en la bonansa encara que la pluja vingui a tancar la porta entregada sobre del golg de Pasques. Durant dies enters i sense mol parer, l'abatut tamborinajarà sobre de la teulada; més amb la calma revinguda, el Neulús serà tot allinat de plata i els córreos de muntanya cantaran les vides noves que broli a tot arreu. Des d'aquest moment, descobriràs la santa diversitat de la font pagesa: l'home perdut dins un replec de collu que fa un bressol de terra flogja; el cavall que apareix al caire del replà l'Instant que el llauraire gira la pé, per obrir després una altra rega, camp endins.

Al ritme d'aquelles treballs, mira de compartir el benestar de la tarda que hanya de llum nova les prometençes del conreu.

No tinguis pressa d'arribar al terme de la caminada si altres encants t'esperen a l'atzar de l'encontre: la simfonia blanca i rosa del verger, la canço de la malherenga que és un escampitll de clarors. De tant que la voldries descobrir, cercaràs la puput dins tot el paisatge, per esser convençut que el Temps ha girat el full de les gelades. La trobaràs pels moliners, vora de la ribera, a l'abric dels canyons. Tan bon punt veuràs el gorríol de flors blanques de l'altar de Sant Josep oiràs el seu cant que s'exhala de les herbes com un sospir d'amor.

La nit, si t'agarreres pels afores, te pervindrà la veu de la Primavera que cerca sa ruta dins el camp d'encesones del firmament.

Ve't aquí la setmana santa amb les Bagues i la cabellera fosca dels crucifixos estirats entre flames de ciria. D'escaillimpentes, el sol entre dins la teva casa d'ençà que ha reeixit a relliscar sobre la teulada del vel. Pels encontorns del poble encja la tovalla dels cirerers florits, i ran de la teva finestra van i venen penjols de glicina.

No més que amb l'escait del parador i el llustr, del paper fisionat de l'escauteller, comprendrà que una gran festa se prepara. Acabarà de te l'auxiliar la veu llunyana del cocot a d'estapa, part d'allà de la muntanya.

Quan la Mare de Déu, flor de golg, espallirà del portal de l'iglesia, fa sabraver del teu cor l'alleluia de Pasques!

Noel BRAZES.

Canço de Primavera

EL GOIG DELS OUS

CORRANDES

Saludem a la mestressa
i a l'amo primerament;
d'après l'amo i la mestressa,
tots els demés generalment.
A l'amo d'aquesta casa,
Deu la volgui conservar,
Deu li do salut i vida
i lo cel quan morirà.
L'amo d'aquesta casa
es un home molt entès,
sempre diu a la mestressa
de dar ous tanta que n'hi hagués.

CANTARELLES

Los sants goigs son acabats,
Ara venen cantarelles.
Veniu tots amb la cistella
qu'ens anirem aviat.
A la vostra porta som
sols per dar-vos alegria.
Deu vos salvi a l'home
i l'humil Vergo Maria.
Grossa casa i bona brass
bona brass i bon tió;
que Deu calvi aquesta casa
i sants sit que Deu vos do.
Lo que porta la cistella
ja sabem qu'es un heret,
s'estima més una cistella
que tots los seus que li doneu.
Lo que porta la cistella
podeu pensar qu'es un fadrí,
s'estima més una donzella
que tots los ous que son açí.

PROVERBES I FAULAS

Un négociant d'ells nous a remia quelques
feuillees où il a écrit des proverbes et des sautes
de fables ou amusez. Celles-ci dénotent
un tour d'esprit si particulier que nous n'hési-
tons pas à les publier.

Escollia el meu edit:
guarda un sou,
demà farà petita;
guarda-ne dos,
demà tindrà brassina.

Si l'arquet de Sant Martí
se lleva al matí,
pastor, fea ton camí;
més si se lleva a la tarda,
allargats pas: ves a dormir.

Un dia una forniga
que se passejava un poc,
va trobar una seta amiga
que feia el torç de l'horí.
— I on vas, on t'anaya?
— M'en vaig a la muntanya,
al peu del proseguer.

La Ventura va dir un dia
a totes les ventres:
— Embrasseu-me,
me veureu pas pus.
— I això, on vas?
— On vaig?
als mortelions per las gallines.

Un dia una singlantana
va trobar su'l camí
una grossa patangana (1)
i li diu: que fas aquí?
— Cerqui l'amo que som perdut.
Era un gros pallaguetí
portava calces de vellut:
vellut a cotó, m'és igual
si me torna aquell animal.

(1) La patangana, espèce de sautarella, qui
est appelée « burro » en Vallespir.
En els bella dies de Carnaval
se feia figures;
vinguin mascues, vinguin caretes,
veg no s'acabava per mal.
Avia toç es enclimat:
a deu capots, a deu masquetes
Si això dura, aviat
serem pelats com les ratetes.

RENOUVELLEMENT DU BUREAU

Le Comité directeur s'est réuni mercredi
24 mars. Étaient présents: Mme Subra, Tor-
rent, Pajou, Julia, Mme Carbou, Julia, Torrent,
Auriach, Forcade, Cazelles, Marty, Boher, Chau-
vet.

Le Comité a désigné le nouveau bureau pour
l'année 1948.

Président: Carbou Joseph.
Vice-Présidents: Mme Subra, Castel Jean.
Secrétaire: Chauvet René.
Secrétaire adjoint: Torrent Camille.
Trésorier: Julia.
Trésorier adjoint: Forcade Roger.
Archiviste: Bernard Henri.

SECRETARIAT

Adresser la correspondance aux adresses sui-
vantes:

René Chauvet, 44, rue Alsace-Lorraine.

ou

Camille Torrent, 56, all. Jean-Jaurès (tél. 268-62)

TRESORERIE

S'adresser à Julia:

Recette Principale des Postes ou:

Loge du Concierge au Tribunal Civil.

Le nouveau Trésorier rappelle qu'il se tient
à la disposition des adhérents pour les cartes
1948.

EXPOSITION DE CERAMIQUE CATALANE

Nous avons le plaisir d'annoncer à nos com-
patriotes qu'une exposition de céramique d'art
et de poterie catalane va être organisée à Tou-
louse par la Colla Sant Vicens de Perpignan.

Cette exposition aura lieu pendant la pre-
mière quinzaine de mai à l'Atrium, rue Croix-
Baragnon.

Il y aura des formes de Goron, professeur à la
Manufacture de Sèvres; des décorations de: Yo-
laine, Bordes, Miro, Firm, etc.; des émaux de
Louis Antico; des sculptures de: Violet, Parayre,
Gauvenet; enfin des vieux objets et ustensiles
catalans reproduits en poterie.

Nous espérons que nos compatriotes feront
visiter cette exposition qui sera une importante
manifestation de nos artistes roussillonnais.

FOIRE DE PERPIGNAN

Étant donné l'intérêt que présente pour nous
cette manifestation catalane, nous ne saurions
trop vous engager à profiter des facilités qui
nous sont offertes à cette occasion. Sans
compter l'agrément d'un voyage entre nous, vous
aurez la possibilité d'entrer à 50 % dans l'en-
ceinte de la Foire et pourrez encore aller vous
reposer un moment dans vos Foyers catalans.

À cette occasion d'ailleurs, le Président et les
Vice-Présidents de l'Union seront officiellement
reçus par la Municipalité de Perpignan.

Ce sera pour nous une grande journée.

CARGOLADE

Une cargolade est prévue pour le lundi de
Pentecôte chez Gallay, villa « My agradi », che-
min de Méaubec (arrêt des trams à l'Hôpital
Purpan).

Prière de se faire inscrire aux deux adresses
ci-dessous indiquées.

OUI, MAIS...
LA MAISON TRILLE
MIEUX NOUS HABILLE

LES PROCHAINES SORTIES DE L'UNION

Trois projets sont à l'étude:

1° Une sortie en car avec l'Amicale des Arté-
geois, 19 juin; Agde, 3 juillet; Magnères-Luchon;
2° Une visite à la Foire de Perpignan le 28
ou le 29 mai, deux voyages en autocar également
et pour un prix de parcours intéressant: 500 fr.
aller et retour, Samedi 20 h, 30, Dimanche 9 h.
Retour lundi 6 h.

3° Une excursion en Andorre, si les formalités
administratives nous le permettent.

Étant donné que nous ne pourrions pas avertir
par voie de bulletin, nous vous prions de suivre
dans les journaux la rubrique des sociétés. Nous
y mettrons les indications utiles. Quant aux ins-
criptions elles se feront comme d'habitude chez
Torrent, 56, all. Jean-Jaurès, ou chez Mme Gou-
bern, Coutellerie, rue Nempart-Villeneuve.

CONFERENCES

Notre compatriote, le Colonel Albafouille, a
fait, dimanche 10 avril, à 17 heures, à l'Hôtel
d'Acérot, une conférence avec projections « A
travers le Rouergue ». Un nombreux public
applaudit l'éminent conférencier, que nous som-
mes heureux de pouvoir féliciter dans notre
journal.

LA REDACTION.

MARIAGES

Nous sommes heureux d'annoncer à nos com-
patriotes les mariages de M. Billerach Georges,
Capitaine pharmacien avec Mme Paulettes Lucan
à Pau.

Et de son frère Billerach Jean, contrôleur des
P. T. T. avec Mme Aïssé Lucan à Pau.

Les cérémonies auront lieu le 23 avril.
Tous nos compliments aux futurs époux et
leurs félicitations de toute l'Union au papa de nos
deux jeunes compatriotes, M. Billerach, 17, ave-
nue Jean-Rieu.

LES PYRENEES-ORIENTALES EN DEUIL

De Céret nous parvient la nouvelle doulou-
reuse du décès de notre éminent compatriote
Jean Amadé. Le capitaine du Vallespir où il
s'était retiré pour jouir d'une paisible retraite
lui a fait d'éloquentes obsèques, et la foule
nombreuse qui a suivi le cercueil a été la témoi-
gnage de l'estime dont Jean Amadé jouissait en
pays catalan.

Jean Amadé, professeur de langue espagnole à
la Faculté des Lettres de Montpellier, où il a
formé une pépinière d'hispanisants, avait mis
son talent et sa science au service du départe-
ment des Pyrénées-Orientales.

Auteur d'une thèse sur la Renaissance Catal-
ane, il a consacré au pays des livres nombreux
et divers, tant en prose qu'en poésie: « L'idée
régionaliste », « L'olivada », « Chants rustiques
et oraisons », « Mélanges de folklore », « Antho-
logie catalane », « Le poète Pierre Como »,
« Pastoure et son maître ».

La ville de Perpignan lui rendait, chaque an-
née un vibrant hommage au cours des confère-
nces qu'il donnait à l'Association Polytechnique.

Avec lui disparaît une des figures les plus
représentatives du pays catalan.

Nous prions Mme Veuve Jean Amadé et ses
filles d'accepter les plus sincères et vives con-
doléances de l'Union des Catalans-Roussillonnais
de Toulouse.

DEUILS

Notre ami Sénac, Contrôleur des Contribu-
tions Directes, vient de perdre sa belle-mère,
Mme Casagne. La Société était représentée aux
obsèques. Nous prions notre ami Sénac d'accep-
ter ici les plus vives condoléances de tous ses
compatriotes.

LA VIE DE NOTRE BULLETIN